

Program wychowawczo - profilaktyczny
Szkoły Podstawowej nr 1
im. Jana Pawła II w Tarnowie Podgórnym
Rok szkolny 2021/2022

„W wychowaniu chodzi właśnie o to, ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem (...), ażeby również umiał bardziej być nie tylko z drugim, ale i dla drugich.”

JAN PAWEŁ II

ROZDZIAŁ I WPROWADZENIE

Program wychowawczo - profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 1 im. Jana Pawła II dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska lokalnego. Obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe (Dz.U. z 2022 r. poz. 910) program wychowawczo-profilaktyczny obejmuje: (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082)

- 1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz
- 2) treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Głównymi założeniami Programu są:

- a. bezpieczeństwo
- b. promocja zdrowego stylu życia
- c. przeciwdziałanie zagrożeniom współczesnego świata
- d. propagowanie zachowań prospołecznych (komunikowanie się, współpraca, empatia, tworzenie więzi społecznych, rówieśniczych oraz radzenie sobie w sytuacjach trudnych)
- e. integracja grup rówieśniczych o szerokim spektrum funkcjonowania (w tym z niepełnosprawnością fizyczną, intelektualną)
- f. wychowanie do życia w społeczeństwie.

Program realizowany jest poprzez:

- a. oddziaływania na zajęciach z wychowawcą
- b. współpracę nauczycieli wszystkich przedmiotów, pedagoga, psychologa, socjoterapeuty, logopedy, doradcy zawodowego, pielęgniarki szkolnej oraz pozostałych pracowników szkoły i instytucji działających na rzecz dzieci i ich rodzin
- c. pracę z uczniami podczas dodatkowych zajęć
- d. działalność Szkolnego Klubu Wolontariatu.
- e. stosowanie monitoringu, którego celem jest wspomaganie bezpieczeństwa uczniów i pracowników oraz ochrona mienia na terenie szkoły, zgodnie z art.6 ust.1lit. e RODO, w związku z art.108a ustawy z dnia 14 grudnia 2016r.- Prawo oświatowe(tj. Dz.U.2019poz.1148 z póź. zm).

ROZDZIAŁ II OBOWIĄZUJĄCE AKTY PRAWNE

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 48 ust. 1, art. 54 ust. 3-4, art. 70 ust. 1.
- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7.09.1991 r. z późniejszymi zmianami - art. 88-129
- Ustawa - Prawo oświatowe, (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082)
- Karta Nauczyciela

- ❑ Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm., art. 33)
- ❑ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 1999 r. Nr 67, z późn. zm.)
- ❑ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1996 r. w sprawie sposobu organizowania i prowadzenia działalności w zakresie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym (Dz. U. Nr 112, poz. 537)
- ❑ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 i ost. zm. z 25 czerwca 2002 r. Dz. U. Nr 84, poz. 763)
- ❑ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 maja 1998 r. w sprawie przeciwdziałania i zwalczania zjawisk patologicznych wśród nieletnich.
- ❑ Rezolucja Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. w sprawie opracowania rządowego programu zapobiegania i eliminowania zjawiska wykorzystania seksualnego nieletnich (Monitor Polski Nr 50 poz. 476).
- ❑ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).
- ❑ Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535).
- ❑ Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. Nr 10, poz. 55)
- ❑ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.).
- ❑ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)
- ❑ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
- ❑ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
- ❑ Rozporządzenie Ministra Edukacji **Narodowej** z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (**Dz. U. poz. 502**)
- ❑ Koncepcja Pracy szkoły oraz Statut Szkoły (ewaluowane na bieżąco zgodnie z rozporządzeniami MEN).
- ❑ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielenia pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- ❑ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.
- ❑ Szkolny Zestaw Programów Nauczania.
- ❑ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego.

- ❑ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.
- ❑ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 sierpnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 3 i ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082)

W roku szkolnym 2021/22 szczególna uwaga zawrócona będzie na realizację działań w obszarach:

Działania w obszarach:

- Wychowanie patriotyczne.
- Wychowanie do wartości.
- Zajęcia reintegrujące społeczność szkolną/ zespoły klasowe.
- Wzmacnianie poczucia własnej wartości.
- Współpraca z rodzicami – angażowanie rodziców w życie szkoły i w proces dydaktyczny własnego dziecka.
- Nauka opanowania stresu.
- Umiejętne rozwiązywanie konfliktów i reagowanie w sytuacjach trudnych.
- Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowawców.

Przy opracowaniu Programu wychowawczo - profilaktycznego uwzględniono:

- a. obowiązujące akty prawne
- b. kierunki polityki oświatowej państwa
- c. wytyczne MEiN z dnia 17 maja 2021r.
- d. wnioski z nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2020/2021 dotyczące spraw opiekuńczo-wychowawczych
- e. wnioski z diagnoz przeprowadzonych na zakończenie roku szkolnego 2020/21 w ramach ewaluacji wewnętrznej
- f. dotychczasowe doświadczenia szkoły
- g. zebrane od rodziców, uczniów i nauczycieli propozycje dotyczące głównych problemów wychowawczych i profilaktycznych w szkole i środowisku
- h. wnioski z przeprowadzonych badań na temat sytuacji wychowawczej w klasach
- i. niebezpieczeństwo zażywania i stosowania: alkoholu, leków, nikotyny, substancji psychoaktywnych
- j. wyniki szacowania czynników ryzyka i czynników chroniących z uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem narkotyków i środków odurzających
- k. potencjalne zagrożenia wynikające z: przemocy fizycznej i psychicznej, niedostosowania społecznego, choroby przewlekłej, zaburzeń rozwojowych.
- l. wyniki szacowania istotności ryzyka związanego z zakażeniem i rozprzestrzenianiem epidemii Covid-19
- ł. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021.

ROZDZIAŁ III CELE WYCHOWANIA I PROFILAKTYKI SZKOLNEJ

Celem ogólnym wychowania jest wielopłaszczyznowy rozwój jednostki w sferze: intelektualnej, psychicznej, społecznej, zdrowotnej, estetycznej, moralnej i duchowej.

Nauczyciel w pracy wychowawczo – profilaktycznej wspiera działania ucznia/uczniów w środowisku szkolnym i rodzinnym w zakresie:

- a. holistycznego rozwoju jednostki
- b. rozbudzania ciekawości poznawczo – badawczej
- c. zapobiegania negatywnym zjawiskom (dopalacze, kradzież, używki, zaburzenia odżywiania, agresja słowna i fizyczna, wykluczenie społeczne; nadmierne korzystanie z: Internetu, urządzeń elektronicznych, gier komputerowych, które wpływa na: opuszczanie lekcji, obniżoną motywację, trudności z koncentracją, pogorszenie ocen i wiąże się z niekontrolowanym i długotrwałym przebywaniem w sieci)
- d. uwrażliwienia na potencjalne zagrożenia płynące ze środowiska
- e. przestrzegania zasad bezpieczeństwa
- f. dokonywania celowych wyborów
- g. usamodzielniania w funkcjonowaniu w życiu codziennym
- h. promowania zdrowego stylu życia
- i. wzmocnienia poczucia własnej wartości i wiary w siebie
- j. poszukiwania, odkrywania i dążenia do osiągnięcia celów na drodze rzetelnej pracy
- k. uczenia szacunku dla inności, dobra wspólnego jako postawy prospołecznej ucznia
- l. przygotowania do życia w rodzinie, społeczności lokalnej i państwie w duchu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych
- ł. rozpoznawania i hierarchizacji wartości moralnych

- m. identyfikowania i nazywania emocji
- n. kształtowania dialogu międzykulturowego
- o. umiejętności prowadzenia rozmowy
- p. integracji środowiska szkolnego

ROZDZIAŁ IV MODEL ABSOLWENTA SZKOŁY

Realizując zadania szkoły dążymy do tego, by nasz absolwent:

- a. czuł się członkiem społeczności, obywatelem swojego kraju, Europejczykiem
- b. realizował własne plany i marzenia życiowe, wykazując przy tym wrażliwość w relacjach z otoczeniem
- c. miał świadomość potrzeby nieustannego rozwoju i kształcenia
- d. był przygotowany do dalszej nauki, rozwijał swoje talenty, myślał samodzielnie, twórczo i krytycznie
- e. znał i szanował tradycje rodziny, szkoły i narodu
- f. był odpowiedzialny, uczciwy i tolerancyjny
- g. umiał współpracować w grupie
- h. umiał zachowywać się kulturalnie
- i. dbał o zdrowie własne i innych
- j. był świadomym użytkownikiem Internetu
- k. był wrażliwy na niesprawiedliwość i krzywdę
- l. znał konstruktywne sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych

ROZDZIAŁ V UCZESTNICY PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO

Uczestnikami Programu wychowawczo - profilaktycznego są:

1. Uczniowie (w tym Samorząd Uczniowski, członkowie Szkolnego Klubu Wolontariatu)
2. Wychowawcy klas
3. Nauczyciele
4. Rodzice
5. Psycholog, pedagog, socjoterapeuta, logopeda, doradca zawodowy, surdopedagog, nauczyciel współorganizujący kształcenie
6. Instytucje działające na rzecz uczniów, rodziców

Uczniowie

- a. znają i przestrzegają normy zachowania obowiązujące członków społeczności szkolnej
- b. akceptują i szanują innych uczniów i ich prawa
- c. współtworzą społeczność szkolną i wykorzystują swoje prawo do samorządności
- d. kierują swym rozwojem i stają się coraz bardziej samodzielni
- e. współorganizują imprezy i akcje szkolne
- f. prowadzą zdrowy tryb życia i dbają o swoje środowisk
- g. szanują kulturę, język i tradycję narodową
- h. znają podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy
- i. umieją odpowiedzialnie funkcjonować w świecie realnym i wirtualnym
- j. uczą się współpracować w grupie
- k. poznają rodzaje uzależnień i ich negatywne skutki
- l. znają różne style rozwiązywania sytuacji trudnych
- m. rozwijają postawę otwartości i wrażliwości na potrzeby szkolnego i lokalnego środowiska
- n. rozpowszechniają ideę wolontariatu

- o. podejmują działania na rzecz potrzebujących pomocy
- p. wspierają ciekawe inicjatywy młodzieżowe oraz działania edukacyjne
- q. udzielają pomocy szkolnym rówieśnikom w trudnych sytuacjach
- r. rozwijanie pasji i zainteresowań młodzieży
- s. uczą się samorządności

Wychowawcy klas

- a. dbają o poczucie bezpieczeństwa uczniów
- b. wspierają wieloaspektowy rozwój uczniów
- c. realizują Program wychowawczo-profilaktyczny
- d. dokonują rozpoznania sytuacji rodzinnej i osobistej ucznia
- e. wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów
- f. rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów oraz analizują przyczyny niepowodzeń i sukcesów szkolnych
- g. integrują i kierują zespołem klasowym, włączając osoby o różnym spektrum zaburzeń
- h. promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów
- i. inspirują pracę zespołową w klasie, przydzielają zespołom zadania na rzecz klasy, szkoły i środowiska oraz wspólnie oceniają stopień ich realizacji
- j. współdziałają z nauczycielami uczącymi w klasie
- k. współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka
- l. proponują uczniom urozmaicone formy spędzania czasu wolnego
- m. określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów
- n. we współpracy z nauczycielami specjalistami planują i koordynują pomoc psychologiczno - pedagogiczną w ramach zintegrowanych działań nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów oraz bieżącej pracy z uczniem
- o. informują rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno – pedagogicznej
- p. współpracują z rodzicami, włączają rodziców w sprawy programowe i organizacyjne klasy
- q. współpracują z dyrekcją szkoły, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką i innymi specjalistami
- r. pełnią rolę koordynatora przy tworzeniu dokumentów: Wielospecjalistycznej Oceny Poziomu Funkcjonowania Ucznia oraz Indywidualnego Programu Edukacyjno – Terapeutycznego dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

Nauczyciele

- a. oddziałują wychowawczo na uczniów
- b. odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, a także wyjazdów i wyjazdów szkolnych
- c. udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów, informują o potrzebach związanych z problemami w nauce oraz o przejawianych zdolnościach, dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia
- d. wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowani
- e. reagują na przejawy nietolerancji, dyskryminacji i innych negatywnych zachowań
- f. dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy wszystkich uczniów
- g. realizują zalecenia zawarte w opiniach i orzeczeniach poradni specjalistycznych.

Rodzice

- a. znają Program wychowawczo-profilaktyczny

- b. mają prawo do wychowania zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi i moralnymi, jeśli nie są one w sprzeczności z Prawami Dziecka
- c. dbają o właściwe spędzanie czasu wolnego przez dzieci
- d. są świadomi integracji wszystkich uczniów szkoły
- e. korzystają z pomocy i wsparcia ze strony wychowawców, nauczycieli, pedagoga i psychologa, pielęgniarki szkolnej i innych specjalistów
- f. wnoszą do odpowiednich organów i instytucji w sprawach nauczania indywidualnego, badań psychologiczno – pedagogicznych, udziału w zajęciach specjalistycznych
- g. wspierają dziecko we wszystkich jego poczynaniach i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa
- h. uczestniczą w spotkaniach wychowawcy z rodzicami
- i. uczestniczą w spotkaniach Wielospecjalistycznej Oceny Poziomu Funkcjonowania Ucznia oraz Indywidualnego Programu Edukacyjno – Terapeutycznego dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

Psycholog, pedagog, socjoterapeuta

- a. prowadzą badania i działania diagnostyczne uczniów w zakresie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów
- b. udzielają uczniom pomocy psychologiczno - pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb
- c. diagnozują sytuacje wychowawcze i podejmują działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci młodzieży - prowadzi warsztaty, prelekcje na temat zagrożeń
- d. inicjują i prowadzą działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach kryzysowych
- e. wspierają pracę wychowawców klas w zakresie profilaktyki i pomocy psychologiczno – pedagogicznej
- f. współpracują z rodzicami/opiekunami prawnymi
- g. diagnozują problemy środowiska szkolnego
- h. współpracują z podmiotami szkoły oraz instytucjami działającymi na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom
- i. inicjują i organizują przedsięwzięcia określone w szkolnym Programie wychowawczo - profilaktycznym.

Doradca zawodowy

- a. gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe
- b. kieruje w trudnych i szczególnych przypadkach do specjalistów, czy doradców zawodowych w poradniach psychologiczno – pedagogicznych
- c. diagnozuje oczekiwania i zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu i kształceniu kariery zawodowej
- d. prowadzi grupowe zajęcia aktywizujące, wspierające uczniów w świadomym planowaniu kariery i podjęciu roli zawodowej
- e. przedstawia aktualną i pełną ofertę edukacyjną szkolnictwa w powiecie i województwie
- f. diagnozuje oczekiwania i zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc
- g. koordynuje działalność informacyjno - doradczą szkoły
- h. wspiera rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo - informacyjnych, udostępnianie im informacji i materiałów do pracy z uczniami itp.
- i. wskazuje uczniom, rodzicom i nauczycielom dodatkowych źródeł informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim i światowym.

Logopeda

- a. zajmuje się diagnozą logopedyczną, w tym prowadzi badanie przesiewowe
- b. prowadzi zajęcia logopedyczne dla uczniów
- c. udziela porad i konsultacji rodzicom i nauczycielom
- d. podejmuje działania profilaktyczne zapobiegające powstawaniu zaburzeń komunikacji językowej we współpracy z rodzicami uczniów
- e. wspiera nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów
- f. w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów.

Instytucje działające na rzecz uczniów, rodziców

- a. Policja
- b. pracownicy służby zdrowia
- c. psychologowie zewnętrzni
- d. Komitet Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu
- e. Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie Podgórny
- f. kuratorzy sądowi
- g. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu
- h. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Tarnowie Podgórny i Buku
- i. Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie Podgórny
- j. Straż Gminna w Tarnowie Podgórny
- k. Asystent Rodziny.

ROZDZIAŁ VI

TREŚCI WYCHOWAWCZE OKREŚLONE W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

I ETAP EDUKACYJNY: EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

1. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych, wycieczek i zabaw.
2. Nabywanie umiejętności udzielania pomocy przedmedycznej.
3. Zasady zachowania się w różnych sytuacjach zagrożeń.
4. Dbłość o zdrowie i bezpieczeństwo własne i innych.
5. Zachęcanie do podejmowania aktywności fizycznej.
6. Umiejętność komunikowania się w świecie wirtualnym i realnym.
7. Nawiązywanie i utrzymywanie poprawnych więzi społecznych.
8. Asertywność oraz wskazywanie granic.
9. Umiejętne formułowanie wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących społeczeństwa - wypowiedanie, argumentowanie i obrona własnego zdania.
10. Ludzie posługują się różnymi językami.
11. Prawa ucznia i jego obowiązki.
12. Pomoc koleżeńska a niepowodzenia szkolne.
13. Słuchanie opinii innych ludzi.
14. Konstrukttywne rozwiązywanie problemów i konfliktów.
15. Rozwijanie samodzielności, koleżeńskości i odpowiedzialności uczniów.
16. Kształtowanie postaw patriotycznych.
17. Wyrabianie nawyków higieniczno-zdrowotnych oraz uświadamianie zagrożeń wynikających z samodzielnego stosowania leków.
18. Zasady zdrowego odżywiania się.

19. Zapoznanie i utrwalenie przepisów ruchu drogowego.
20. Kształtowanie postaw proekologicznych.
21. Ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności.
22. Wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat.
23. Rozwijanie tolerancji wobec osób niepełnosprawnych, starszych oraz odmiennych kulturowo i religijnie.
24. Upowszechnienie czytelnictwa. Rozwijanie kompetencji czytelniczych uczniów.
25. Kształtowanie motywacji do nauki oraz wskazywanie dzieciom form pomocy oferowanych w szkole (niepowodzenia szkolne i uczeń zdolny).
26. Umiejętność świadomego i odpowiedzialnego dokonywania wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w Internecie, krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej – w tym nawiązywanie relacji z użytkownikami sieci.
27. Przynależność kulturowa poprzez kontakt ze sztuką, tradycją.
28. Każdy ma prawo rozwijać swój talent.

II ETAP EDUKACYJNY

1. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych, wycieczek i zabaw.
2. Nabywanie umiejętności udzielania pomocy przedmedycznej.
3. Zasady zachowania się w różnych sytuacjach zagrożeń.
4. Dbalność o zdrowie i bezpieczeństwo własne i innych.
5. Zachęcanie do podejmowania aktywności fizycznej.
6. Umiejętność komunikowania się w świecie wirtualnym i realnym.
7. Nawiązywanie i utrzymywanie poprawnych więzi społecznych.
8. Asertywność oraz wskazywanie granic.
9. Umiejętne formułowanie wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących społeczeństwa - wypowiedanie, argumentowanie i obrona własnego zdania.
10. Ludzie posługują się różnymi językami.
11. Prawa ucznia i jego obowiązki.
12. Pomoc koleżeńska a niepowodzenia szkolne.
13. Słuchanie opinii innych ludzi.
14. Konstruktywne rozwiązywanie problemów i konfliktów.
15. Rozwijanie samodzielności, koleżeńskości i odpowiedzialności uczniów.
16. Kształtowanie postaw patriotycznych.
17. Wyrabianie nawyków higieniczno-zdrowotnych.
18. Profilaktyka zagrożeń (substancje psychoaktywne).
19. Zasady zdrowego stylu życia.
20. Zaburzenia stanu zdrowia i rozwoju związane z nieprawidłowym odżywianiem (otyłość, anoreksja, bulimia, ortoreksja).
21. Zapoznanie i utrwalenie przepisów ruchu drogowego.
22. Kształtowanie postaw proekologicznych.
23. Ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności.
24. Wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat.
25. Rozwijanie tolerancji wobec osób niepełnosprawnych, starszych oraz odmiennych kulturowo i religijnie.
26. Upowszechnienie czytelnictwa. Rozwijanie kompetencji czytelniczych uczniów.
27. Kształtowanie motywacji do nauki oraz wskazywanie dzieciom form pomocy oferowanych w szkole (niepowodzenia szkolne i uczeń zdolny).
28. Umiejętność świadomego i odpowiedzialnego dokonywania wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w Internecie, krytycznej analizy informacji,

bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej – w tym nawiązywanie relacji z użytkownikami sieci.

29. Wybrane elementy edukacji konsumenckiej.
30. Przynależność kulturowa poprzez kontakt ze sztuką, tradycją.
31. Każdy ma prawo rozwijać swój talent

Treści wychowawcze określone w programach poszczególnych przedmiotów nauczania:

Język polski

1. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.
2. Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami.
3. Kształcenie postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej.
4. Rozwijanie zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych.
5. Kształtowanie postawy otwartości wobec innych kultur.
6. Rozwijanie szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.
7. Rozwijanie umiejętności samodzielnej docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.
8. Rozwijanie umiejętności rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzośłownu, przypisów i odsyłaczy oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej.
9. Rozwijanie świadomości językowej.
10. Kształcenie nawyków systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania.
11. Zachęcanie do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach oraz rozwijanie umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy.
12. Rozwijanie umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji.
13. Dbłość o estetykę wypowiedzi zarówno ustnej, jak i pisemnej.
14. Współdziałanie w grupie.
15. Strategie komunikacyjne.
16. Aktywny i odpowiedzialny udział w życiu zbiorowym.

Historia

1. Rozwijanie dumy narodowej (postawy patriotycznej).
2. Duma z bycia mieszkańcem Wielkopolski i z jej historii.
3. Kształtowanie szacunku dla symboli narodowych.
4. Wyrabianie uczucia niechęci do wszelkiego rodzaju nacjonalizmu, szowinizmu i rasizmu, dostrzeganie tych zagrożeń.
5. Szacunek dla bohaterów polskiej historii.
6. Znaczenie prawidłowych więzi międzyludzkich dla dziejów narodu i państwa.
7. Znaczenie tolerancji i demokracji dla rozwoju światowego; zagrożenia wynikające z ich braku.
8. Znaczenie zaangażowanie w działania obywatelskie.
9. Kształtowanie wrażliwości i odpowiedzialności społecznej.
10. Kształtowanie poczucia więzi ze wspólnotą lokalną, narodową, europejską globalną.
11. Znaczenie pracy w życiu człowieka i dostrzeganie jej społecznego podziału.
12. Grupy społeczne i ich role w społeczeństwie.

13. Pożytek i niebezpieczeństwo korzystania z mediów elektronicznych.

Język obcy nowożytny

1. Świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową.
2. Zapoznanie z kulturą, elementami historii i aspektami życia codziennego społeczeństw obszaru anglojęzycznego.
3. Wychowanie w duchu zrozumienia i tolerancji poprzez poznanie innych kultur i problematyki wielonarodowościowej.
4. Podkreślanie znaczenia języka angielskiego w XXI wieku (język o randze międzynarodowej – oficjalnie obowiązujący w NATO, UE, ONZ, itp.).
5. Rozwijanie umiejętności prezentowania polskiej kultury w angielskiej wersji językowej – przygotowanie do roli „ambasadorów własnej przynależności narodowo-kulturowej”.
6. Aspekt poznawczo-porównawczy dotyczący życia i problemów nastolatków z obszaru kultury anglosaskiej w świetle polskiej rzeczywistości.
7. Ogólne przygotowanie do pojęcia otwartości wobec tzw. problematyki europejskiej i globalnej.
7. Kształtowanie postawy ciekawości, tolerancji i otwartości wobec innych kultur.
8. Współdziałanie w grupie - udział w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.

Matematyka

1. Kształtowanie samodzielnej i twórczej postawy wobec problemów i zadań.
2. Organizowanie i wyrabianie umiejętności współpracy z innymi (praca w grupie z uwzględnieniem podziału zadań).
3. Wyrażanie zasad dobrej organizacji pracy, dyscypliny myślenia, staranności, krytycyzmu, stałego korygowania błędów, uznawania racji popartych poprawnym rozumowaniem, tolerancji dla poglądów niezgodnych z własnymi.
4. Umiejętność organizowania uczenia się.
5. Wykorzystywanie współczesnych osiągnięć technicznych (kalkulator, komputer osobisty) w działalności praktycznej.
6. Radzenie sobie w sytuacjach trudnych i umiejętność pokonywania stresu.
7. Higiena pracy umysłowej.
8. Umiejętności matematyczne w życiu codziennym - kreatywność i samodzielność.

Przyroda

1. Dostrzeganie wielostronnej wartości przyrody w integralnym rozwoju człowieka.
2. Właściwe reagowanie na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu.
3. Doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało jak i najbliższe otoczenie.
4. Rozwijanie wrażliwości na wszelkie przejawy życia.
5. Doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole.
6. Przyjmowanie postaw współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego przez:
  - a. właściwe zachowania w środowisku przyrodniczym,
  - b. współodpowiedzialność za stan najbliższej okolicy,
  - c. działania na rzecz środowiska lokalnego,
  - d. wrażliwość na piękno natury, a także ładu i estetyki zagospodarowania najbliższej okolicy,
  - e. świadome działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony przyrody.
7. Czynniki pozytywnie wpływające na samopoczucie w szkole i w domu oraz sposoby eliminowania czynników negatywnych.

8. Znaczenie odpoczynku, odżywiania się i aktywności ruchowej w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu.
9. Zasady prawidłowego uczenia się.
10. Właściwe spędzanie czasu wolnego z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa w czasie gier i zabaw ruchowych oraz poruszania się po drodze.
11. Pomoc przedmedyczna.

Biologia

1. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.
2. Kształtowanie u uczniów nawyku dbałości o zdrowie własne i innych ludzi.
3. Pokazywanie praktycznych aspektów nauk biologicznych, zwłaszcza w zakresie zdrowia człowieka, ochrony różnorodności biologicznej.
4. Znajomość uwarunkowań zdrowia człowieka.
5. Postawa wobec przyrody i środowiska.
6. Wyzwalanie twórczej aktywności uczniów oraz zaciekawienie ich otaczającym światem.
7. Kształtowanie umiejętności rozumowania właściwego dla nauk przyrodniczych, dającego absolwentom możliwość sprawnego poruszania się w świecie natłoku informacji.
8. Kształtowanie umiejętności wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach.

Geografia

1. Poznanie zróżnicowanych form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań konsekwencji oraz dostrzeganie potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody.
2. Rozumienie zróżnicowania przyrodniczego, społeczno – gospodarczego i kulturowego świata.
3. Identyfikowanie współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związków i zależności w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej i globalnej.
4. Integrowanie wiedzy przyrodniczej z wiedzą społeczno - ekonomiczną i humanistyczną.
5. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego.
6. Podejmowanie nowych wyzwań oraz racjonalnych działań prośrodowiskowych i społecznych.
7. Rozwijanie umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej.
8. Podejmowanie konstruktywnej współpracy i rozwijanie umiejętności komunikowania się z innymi.
9. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.
10. Rozpoznawanie swoich predyspozycji i talentów oraz rozwijanie pasji i zainteresowań geograficznych.
11. Łączenie racjonalności naukowej z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości.
12. Przyjmowanie postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania.
13. Rozwijanie w sobie poczucia tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej.
14. Kształtowanie poczucia dumy z piękną ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsięwzięć na arenie międzynarodowej).

15. Kształtowanie pozytywnych – emocjonalnych i duchowych – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią.
16. Rozwijanie zdolności percepcji najbliższego otoczenia i miejsca rozumianego jako „oswojona” najbliższa przestrzeń, której nadaje pozytywne znaczenia.
17. Rozwijanie postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno - kulturowe i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski.
18. Przelamywanie stereotypów i kształtowanie postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości.

Chemia

1. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji.
2. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.
3. Opanowanie czynności praktycznych.

Fizyka

1. Rozbudzanie zainteresowania zjawiskami otaczającego świata.
2. Kształtowanie ciekawości poznawczej przejawiającej się w formułowaniu pytań i szukaniu odpowiedzi z wykorzystaniem metodologii badawczej.
3. Wyrabianie nawyku poszerzania wiedzy, korzystania z materiałów źródłowych i bezpiecznego eksperymentowania.
4. Wykorzystywanie elementów metodologii badawczej do zdobywania i weryfikowania informacji.
5. Uświadamianie roli fizyki jako naukowej podstawy współczesnej techniki i technologii, w tym również technologii informacyjno-komunikacyjnej.
6. Kształtowanie kompetencji kluczowych: wiedzy, umiejętności oraz postaw jako stałych elementów rozwoju jednostki i społeczeństwa.
7. Wartościowanie znaczenia fizyki w procesie rozwoju gospodarczego i społecznego, a także codziennego życia.
8. Wybieranie i stosowanie strategii rozwiązywania problemów.

Informatyka

1. Rozwijanie twórczej aktywności uczniów i rozwiązywanie problemów w twórczy sposób, ujawnianie i rozwijanie zainteresowań, kierowanie własnym rozwojem.
2. Rozbudzanie i rozwijanie świadomości życiowej użyteczności wiedzy i umiejętności zdobytych na lekcjach informatyki/ zajęć komputerowych.
3. Wzbogacanie sposobów i umiejętności porozumiewania się.
4. Respektowanie norm etycznych i prawnych, poszanowanie własności osobistej i intelektualnej oraz wyrabianie postawy otwartości na świat i tolerancji.
5. Wyrabianie świadomości bezpiecznego posługiwania się techniką, uwrażliwianie na zagrożenia wychowawcze związane z niewłaściwym korzystaniem z komputerów, ich oprogramowaniem (np. z gier komputerowych), smartfonów, urządzeń multimedialnych, portalów społecznościowych (TikTok, Instagram, Facebook) oraz z Internetu
5. Kształtowanie umiejętności współdziałania z innymi (praca w grupie z uwzględnieniem podziału zadań).

Edukacja dla bezpieczeństwa

1. Rozumienie istoty bezpieczeństwa państwa.
2. Przygotowanie uczniów do działań w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (katastrof i wypadków masowych).
3. Kształtowanie umiejętności z zakresu podstaw pierwszej pomocy.

4. Kształtowanie postaw indywidualnych i społecznych sprzyjających zdrowiu.

Wiedza o społeczeństwie

1. Wyjaśnianie podstawowych prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych oraz społeczności lokalnej i regionalnej oraz wspólnoty etnicznej i państwowej.
2. Znaczenie procedur demokratycznych i stosowanie ich w życiu szkoły oraz grup.
3. Znaczenie aktywności obywatelskiej.
4. Wiedza na temat praw człowieka, środków masowego przekazu oraz wybranych spraw międzynarodowych.
5. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.
6. Komunikacja w sprawach życia społecznego, w tym publicznego, oraz dyskutowanie i przedstawianie własnych argumentów w wybranych sprawach.
7. Postawa asertywna.
8. Współpraca z innymi - konieczność współdziałania w życiu społecznym oraz istota samorządności.
9. Rodzina jako grupa społeczna - rola rodziców i osób starszych w rodzinie.
10. Analiza wpływu, jaki rodzina wywiera na dzieci; prawa i obowiązki dzieci w rodzinie.
11. Zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych.
12. Korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznanie przemocy w cyberprzestrzeni i wyjaśnianie, jak należy na nią reagować.
13. Różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalna, narodowa/ etniczna, państwowa/ obywatelska, europejska); przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz potrzeba przeciwstawiania się tym zjawiskom.

Wychowanie fizyczne

1. Kształtowanie psychomotoryki.
2. Harmonijny rozwój fizyczny.
3. Kształtowanie charakteru i cech społecznych.
4. Kształtowanie prawidłowej postawy i estetyki ruchu.
5. Rozładowywanie napięcia i energii witalnej, wprowadzenie w pogodny i radosny nastrój.
6. Nabycie umiejętności współdziałania w grupie, akceptacja siebie i innych, poszukiwanie barier swoich możliwości.
7. Wyrabianie poczucia odpowiedzialności, poszanowania dla innych oraz kultury osobistej wynikającej z pełnionych ról podczas zajęć.
8. Bezpieczna aktywność fizyczna i higiena osobista.
9. Zapobieganie chorobom.

Muzyka

1. Budzenie i rozwijanie ciekawości poznawczej.
2. Pomaganie uczniom w odkrywaniu własnych możliwości twórczych i prezentowanie ich.
3. Wzbudzanie optymistycznego traktowania problemów poznawczych i realizacyjnych.
4. Pobudzanie otwartości wobec odmiennych opinii, uczenie asertywnego wyrażania uczuć i krytyk.
5. Kształtowanie empatycznego współdziałania w grupie.
6. Rozwijanie tolerancji dla ludzi różnych ras, kultur i narodowości.
7. Wzbudzanie patriotyzmu lokalnego, umiejętność współżycia w rodzinie (tradycje świąteczne).
8. Obcowanie z żywą muzyką poprzez udział w koncertach i spektaklach muzycznych.

Plastyka

1. Rozwijanie podstawowych zdolności i umiejętności myślenia twórczego.
2. Stymulowanie różnych form aktywności twórczej uczniów.
3. Rozbudzenie wrażliwości estetycznej.
4. Wdrażanie do podnoszenia estetyki życia codziennego.
5. Kształtowanie wyobraźni przestrzennej.
6. Rozwijanie umiejętności refleksyjnego patrzenia.
7. Zrozumienie i próby wartościowania sztuki.
8. Wyzwalanie radości tworzenia.
9. Promowanie dorobku twórczego uczniów.
10. Uczestnictwo w kulturze, w wystawach i wydarzeniach artystycznych.

Technika

1. Kultura zachowania się przy stole.
2. Zachowanie na drodze.
3. Systematyczność i oszczędność, racjonalne prowadzenie budżetu domowego.
4. Koleżeństwo i pomoc podczas wykonywania pracy.
5. Kulturowanie tradycji rodzinnych i świątecznych.
6. Czystość i porządek na stanowisku pracy.
7. Wykorzystywanie materiałów odpadowych.
8. Wykonywanie pomocy dydaktycznych dla klas młodszych.
9. Opanowanie praktycznych metod działań technicznych.

Doradztwo zawodowe

1. Poznawanie własnych zasobów.
2. Świat zawodów i rynek pracy.
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Religia

1. Wyjaśnienie nauki chrześcijańskiej w celu wprowadzenia w pełnię życia chrześcijańskiego.
2. Kształtowanie osobowości ucznia w tworzeniu jego stosunku i postaw wobec otaczającego świata.
3. Udzielenie pomocy w poszukiwaniu własnej tożsamości.
4. Odkrywanie i poznawanie norm moralnych, które winny być wskaźnikami postępowania określającego granicę działań i zachowań.
5. Wychowanie moralne w dwóch wymiarach: zwracanie uwagi na osobę i autorytet Boga oraz niesienie pomocy w odnalezieniu się w społeczności.
6. Kształtowanie sumienia – rozeznanie dobra i zła oraz zobowiązanie się do czynienia dobra.

Etyka

1. W poszukiwaniu wartości.
2. Poznawanie siebie i innych.
3. Doskonalenie samego siebie.
4. Człowiek jako osoba; godność człowieka.
5. Przyjmowanie odpowiedzialności za siebie.
6. Prawa i obowiązki, zasady i reguły postępowania.
7. Zasady i reguły obowiązujące w różnych sytuacjach społecznych: w grupie rówieśniczej, w szkole, w rodzinie, w społeczności lokalnej.
8. Uczenie się szacunku dla siebie i innych.
9. Wolność, autorytety i wzory osobowe.

10. Praca i jej wartość dla człowieka.
11. Wyrażanie opinii i wartościowanie zjawisk społecznych na poziomie społeczności szkolnej i społeczności lokalnej.

Wychowanie do życia w rodzinie

1. Wspieranie wychowawczej roli rodziny.
2. Wartości i tradycje w rodzinie.
3. Więzy rodzinna, związki uczuciowe i inne relacje w rodzinie; konflikty i ich rozwiązywanie.
4. Kształtowanie postaw rodzinnych.
5. Pomoc w kształtowaniu pozytywnego stosunku do płciowości, odniesienie płciowości do wartości nadrzędnych, takich jak poszanowanie życia, miłość, małżeństwo, rodzina oraz przyjaźń.
6. Pomoc w kształtowaniu dojrzałości psychoseksualnej, która wiąże się z podejmowaniem dojrzałych i odpowiedzialnych decyzji.
7. Rola rodziny w życiu człowieka.
8. Identyfikacja z własną płcią; akceptacja i szacunek dla własnego ciała.
9. Przekazanie wiedzy na temat zmian biologicznych, psychicznych i społecznych na różnych etapach rozwoju człowieka, dostosowanie do wieku, potrzeb i poziomu rozwoju ucznia.
10. Prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa; postawy asertywne.
11. Istota koleżeństwa i przyjaźni - współpraca i empatia.
12. Mass media - zasady i kryteria wyboru czasopism, książek, filmów i programów telewizyjnych.
13. Instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny.
14. Odpowiedzialność za własny rozwój; samowychowanie.

ROZDZIAŁ VII FORMY I METODY REALIZACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO

Realizacja Programu wychowawczo – profilaktycznego odbywać się będzie w ramach:

1. Zajęć specjalistycznych:
  - a. dydaktyczno – wychowawczych i opiekuńczych,
  - b. dydaktyczno – wyrównawczych,
  - c. korekcyjno – kompensacyjnych,
  - d. logopedycznych,
  - e. gimnastyki korekcyjnej,
  - f. rewalidacji,
  - g. rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne.
  - h. Rozwijających uzdolnienia
2. Zajęć obowiązkowych i pozalekcyjnych.
3. Programów i projektów:
  - a. „Spójrz inaczej”,
  - b. „Znajdź właściwe rozwiązanie”,
  - c. „Trzymaj formę”,
  - d. „Nie pal przy mnie, proszę!”,
  - e. „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”,
  - f. „Szkoła promująca zdrowie”,
  - g. Strażnicy uśmiechu dla klas 1-3
4. Działań wychowawców, nauczycieli i rodziców/opiekunów prawnych.
5. Spotkań z rodzicami/opiekunami prawnymi:
  - a. w dużych grupach mających charakter ogólny z udziałem całego grona rodziców/prawnych opiekunów

- b. w małych grupach mających charakter indywidualnych konsultacji lub grup wsparcia
- 6. Wymiana informacji pomiędzy nauczycielem/wychowawcą a rodzicem/prawnym opiekunem odbywać się będzie poprzez dziennik elektroniczny Librus, pocztę służbową. Może przybierać formę spotkań online na platformie Office 365

Metody realizacji.

1. Metody aktywizujące jednostkę i środowisko: quizy, konkursy plastyczne, muzyczne, literackie, szkolne uroczystości, przedstawienia teatralne, działalność kół zainteresowań, pomoc koleżeńska, szkolenia rodziców/opiekunów prawnych oraz nauczycieli, Drzwi Otwarte, zawody sportowe, wycieczki, warsztaty.
2. Metody podające: mini wykład, pogadanka, rozmowa kierowana, dyskusja, projekcja filmów edukacyjnych.

ROZDZIAŁ VIII

KSZTAŁCENIE NA ODLEGŁOŚĆ.

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELI, WYCHOWAWCÓW ORAZ SPECJALISTÓW

1. Wychowawca pozostaje w kontakcie z uczniami i rodzicami oraz na bieżąco monitoruje realizację obowiązku szkolnego przez uczniów, sprawdzając ich obecność na zajęciach on-line. W przypadku nieobecności ustala powód tego zdarzenia.
2. Wychowawca, we współpracy z innymi nauczycielami, ustala poziom zaangażowania uczniów, ich aktywność w trakcie zajęć oraz pomaga w rozwiązywaniu bieżących problemów.
3. Realizacja przez wychowawcę, przy wsparciu specjalistów, programu wychowawczo-profilaktycznego – dostosowanie tematyki zajęć z wychowawcą do pojawiających się problemów związanych ze zdalnym nauczaniem i pandemią.
4. Stymulowanie kontaktu społecznego uczniów poprzez umożliwienie im kontaktu on-line w określonym czasie, np. po zajęciach obowiązkowych (bez udziału nauczyciela) – po wprowadzeniu ustalonych wspólnie z uczniami i rodzicami zasad kontaktu, które pozwolą zapewnić e-bezpieczeństwo.
5. Zapewnienie możliwości konsultacji on-line dla rodziców uczniów (zgodnie z potrzebami).
6. Współpraca z nauczycielem współorganizującym kształcenie specjalne dla uczniów z orzeczeniami.
7. Każdy nauczyciel, w tym nauczyciel współorganizujący kształcenie specjalne, powinien określić przejrzysty sposób odpowiedzi na pytania zadawane przez uczniów i rodziców za pośrednictwem komunikatora stosowanego przez szkołę.
8. Nauczyciele, psychologowie i pedagodzy powinni być dostępni dla uczniów i rodziców on-line zgodnie z harmonogramem umieszczonym na stronie internetowej szkoły lub przekazanym rodzicom w sposób ustalony przez szkołę.
9. Nauczyciele współpracują w zespołach przedmiotowych: ustalają treści kształcenia, które będą realizowane w poszczególnych klasach, i rekomendowany.
10. Sposób ich realizacji (narzędzia, metody i formy). W razie potrzeby nauczyciele rekomendują dyrektorowi szkoły konieczność modyfikacji szkolnego zestawu programów nauczania.

11. W zakresie metodyki nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nauczyciele są ze sobą w stałym kontakcie on-line, dzielą się doświadczeniami, spostrzeżeniami, współpracują przy tworzeniu materiałów edukacyjnych do pracy zdalnej, dzielą się nimi, wspólnie pracują nad zadaniami domowymi dla uczniów.
12. Nauczyciel tak aranżuje zajęcia, by uczniowie korzystali wzajemnie ze swojej wiedzy i umiejętności – praca w parach i grupach, dyskusje, wymiana poglądów.
13. Nauczyciel ma obowiązek wytłumaczyć, omówić i przećwiczyć z uczniami nowe treści i umiejętności. Uczeń ma prawo korzystać z konsultacji, porad i wskazówek nauczyciela w związku z wykonywanymi zadaniami.
14. Nauczyciel dostosowuje narzędzia, metody i formy pracy, które zamierza stosować w zdalnym nauczaniu, do możliwości psychofizycznych uczniów.
15. W miarę potrzeb i możliwości nauczyciele i specjaliści:
  - a. opracowują własne materiały dostosowane do potrzeb uczniów, które wynikają z określonej sytuacji:
    - udostępniają linki do wartościowych filmów lub tutorialu z Internetu,
    - tworzą krzyżówki, quizy on-line odnoszące się do przeżywanych emocji,
    - organizują zajęcia grupowe i warsztaty z wykorzystaniem programów do telekonferencji.

Kluczowe zasady pracy zdalnej:

- a. zbudowanie zdalnej relacji nauczyciela/specjalisty z uczniami umożliwiającej zbudowanie i podtrzymywanie kontaktu w nowej dla ucznia formie,
- b. ustalenie planu racjonalnej organizacji dnia (pracy z uczniem) który uwzględni zarówno czas na naukę, jak i na obowiązki domowe oraz odpoczynek, zabawę, spacer,
- c. codzienne monitorowanie gotowości ucznia do uczestniczenia w procesie edukacyjnym oraz bieżące modyfikowanie oferty zajęć, która umożliwi uczniowi praktyczną aktywność (działania),
- d. wzmacnianie przekazu edukacyjnego wieloma różnymi kanałami i treningami umiejętności, np. wzmacnianie tekstu pisanego przekazem słownym, przekazu słownego obrazem – wielozmysłowość w kontakcie i zadaniach oraz praca na różnorodnym materiale,
- e. indywidualizacja w pracy z uczniem w najszerszym z możliwych zakresów.

Każdy z nauczycieli/specjalistów przed wysłaniem uczniowi materiału edukacyjnego powinien przeanalizować:

- a. czy na pewno tylko tego potrzebuje w danym momencie,
- b. czy będzie potrafił i czy będzie miał warunki, aby wykonać dane ćwiczenie,

Zapewnienie i realizacja zadań w zakresie zapewnienia pomocy psychologiczno-pedagogicznej

1. Udostępnianie materiałów psychoedukacyjnych dotyczących motywowania uczniów przez rodziców do zdalnej nauki, sposobów radzenia sobie ze stresem w czasie

pandemii, bezpieczeństwa i higieny pracy przy komputerze, działań o charakterze profilaktycznym, cyberprzemocy, radzenia sobie z trudnymi emocjami: Jak radzić sobie ze stresem w okresie pandemii, Trening budowania pozytywnej samooceny.

2. Umożliwianie codziennych kontaktów z nauczycielami i specjalistami: kontakt telefoniczny, mailowy, wideokonferencje.
3. Prowadzenie przez specjalistów dyżurów telefonicznych oraz mailowych dla rodziców.
4. Prowadzenie zajęć indywidualnych z dzieckiem z wykorzystaniem komunikatorów internetowych.
5. Rozmowy z uczniami i rodzicami mające na celu m.in.: podtrzymanie pozytywnych relacji, radzenie sobie z emocjami, poczuciem zagrożenia, osamotnienia, odizolowania, śmiercią rodzica, depresją, zaburzeniami odżywiania, brakiem kontaktu z rówieśnikami, zakażeniem rodzica koronawirusem oraz sytuacją objęcia rodziny kwarantanną, organizację nauki w domu, w tym motywowanie uczniów do nauki w warunkach zdalnych, informowanie o egzaminach próbnych, egzaminie ósmoklasisty.
6. Reagowanie na wszelkie niepokojące objawy, np. przygnębienie, utrzymywanie kontaktu z uczniami i ich rodzicami, szczególnie tymi, u których występowały wcześniej problemy, zachęcenie uczniów do korzystania z pomocy koleżanek i kolegów z klasy, przypomnienie o zasadach bezpieczeństwa podczas trwania stanu epidemii.
7. Porady, konsultacje, stały kontakt uczniów i rodziców z pedagogiem szkolnym – pomoc w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych wynikających z obecnego stanu epidemii.
8. Dostarczanie informacji o możliwych konsultacjach ze specjalistami i stały kontakt z pedagogiem i psychologiem.
9. Zamieszczanie informacji na stronie internetowej szkoły lub w inny sposób przyjęty w szkole.
10. Rozmowy telefoniczne, spotkania online w wykorzystaniem platformy Office 365.
11. Rozmowy wspierające, terapeutyczne, wychowawcze z uczniami oraz z ich rodzicami, których celem jest wspieranie ich kompetencji wychowawczych.
12. Rozmowy z uczniem na temat codziennego funkcjonowania w domu z rodziną, na zwykłe codzienne tematy.
13. Filmiki edukacyjne nagrywane przez nauczycieli (gry, zabawy, bajki), zestawy ćwiczeń dla dzieci, aktywne linki do filmów edukacyjnych, instruktażowych, ćwiczeń oraz zadań do wykonania razem z rodzicami.
14. Opracowywanie zestawów ćwiczeń i zabaw ruchowych, przygotowywanie kart pracy.
15. Nagrywanie piosenek, rymowanek.
16. Opracowywanie materiałów dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem dostosowania do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów wynikających z rodzaju dysfunkcji czy niepełnosprawności.
17. Wsparcie psychiczne uczniów, pomoc w realizacji zadań, w chwilach słabości, niechęci do nauki w nowej, nieznanej sytuacji, która niesie ze sobą trudności w postaci braku bezpośredniego kontaktu z rówieśnikami, nauczycielami, budowanie wiary we własne możliwości i umiejętności oraz podnoszenie samooceny uczniów.
18. Doprecyzowywanie zadań i przekazywanie wskazówek do pracy własnej.
19. Informowanie rodziców o ustawicznej, zdalnej pomocy psychologiczno - pedagogicznej ze strony szkoły.

20. Opracowanie poradników dla rodzica, np.: Jak motywować i wspierać dzieci do systematycznego uczenia się poza szkołą.
21. Opracowanie instrukcji dla rodziców na temat organizacji warunków do nauki w domu.

Rodzicu

1. W obecnej sytuacji nauka w domu jest koniecznością. Trzeba jednak pamiętać, że ten szczególny czas powinien być przeznaczony nie tylko na naukę, ale także na rozwijanie pasji i zainteresowań dziecka oraz na odpoczynek i wzmacnianie relacji rodzinnych.
2. Zaplanuj czas dziecka i podziel go na np. cztery grupy:
  - a. edukacja – będą to np.: indywidualna praca ucznia z materiałami przekazanymi czy wskazanymi przez nauczyciela i według jego wskazówek, zajęcia prowadzone przez nauczyciela on-line (w czasie rzeczywistym) oraz inne formy nauki ucznia (w tym wykonywanie prac domowych, ćwiczeń, lektura),
  - b. sport – w obecnej sytuacji to przede wszystkim wszelkiego rodzaju aktywności ruchowe możliwe do wykonania w warunkach domowych, w tym proste rozgrzewki/rozciągania,
  - c. dom – to obowiązki domowe, w których wypełnianie dziecko powinno być zaangażowane (sprzątanie, pomoc przy posiłkach), obowiązki, czasem najbardziej żmudne mogą być atrakcyjne, bo jest to czas spędzony wspólnie z rodziną,
  - d. rozrywka – to każda forma zabawy i odpoczynku, która minimalizuje poczucie braku kontaktu z rówieśnikami, okazja do podzielenia się z dziećmi swoimi pasjami, wspólne gry planszowe.
3. Nauka w domu, w sposób bardziej samodzielny, staje się rzeczywistością. Zachęcaj swoje dziecko do samodzielnej pracy.
4. Pozostań w kontakcie z wychowawcą i nauczycielami. Udostępnij im swój numer telefonu, adres mailowy, korzystaj z dziennika elektronicznego, sprawdzaj stronę internetową szkoły.
5. Zgłaszaj szkole na bieżąco swoje spostrzeżenia i wnioski, w szczególności dotyczące przebiegu uczenia na odległość, np. trudności techniczne, zasoby i możliwości sprzętowe dostępne dla Twojego dziecka.
6. Pomóż dziecku, szczególnie w przypadku dzieci młodszych, zorganizować warunki do nauki w domu – kącik, pomieszczenie, dostęp do komputera, tablet itd.
7. Wspólnie z dzieckiem ustalcie godziny nauki, przeplatane odpoczynkiem (zabawa, sport, rozrywka) lub innymi aktywnościami, np. prace w domu na rzecz rodziny.
8. Zachęcaj dziecko do systematycznego uczenia się. Nagradzaj za pilność, systematyczność i samodzielną naukę.
9. Pomóż dziecku w pobieraniu materiałów, zrozumieniu poleceń. Motywuj do samodzielnego rozwiązania zadań, doradź, w jaki sposób ma przechowywać pobrane materiały i swoje rozwiązania.

10. Jeżeli Twoje dziecko zdaje w tym roku egzamin ósmoklasisty, zachęć do skorzystania z materiałów publikowanych przez CKE, w tym z próbnych testów.

11. Zwróć szczególną uwagę dziecka na bezpieczne korzystanie z Internetu. Przydatne informacje dotyczące zasad bezpieczeństwa w sieci znajdziesz w dalszej części poradnika, jak również na stronie <https://ose.gov.pl/pakietyedukacyjne>

12. Nadzoruj działania dziecka w sieci i rozmawiaj z nim o podejmowanych przez nie aktywnościach.

13. Sprawdź komunikaty publikowane na stronach: dotyczące planowania i realizacji nauki zdalnej:

- <https://www.gov.pl/web/edukacja/nauka-zdalna>
- <https://www.gov.pl/web/edukacja/lekcje-z-internetu>
- <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/nauczycielu-poprowadz-lekcje-online>

ROZDZIAŁ IX

Ocena istotności ryzyka związanego z zagrożeniem wystąpienia zakażenia Covid-19 i rozprzestrzeniania się epidemii w środowisku szkolnym (zagrożenie IV falą)

Zgodnie z polskim prawem, w tym prawem oświatowym:

1) art. 207 § 2 oraz art. 304 kp - obowiązki dotyczące zapewnienia osobom pracującym bezpieczeństwa i ochrony zdrowia spoczywają:

- na pracodawcy – w stosunku do pracowników zatrudnionych na podstawie stosunku pracy oraz wykonujących na rzecz pracodawcy pracę na innej podstawie niż stosunek pracy (w tym samozatrudnionych), o ile praca ta wykonywana jest w zakładzie pracy lub w miejscu wskazanym przez pracodawcę;

2) art. 1 ust. 1 pkt 14 – ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, zadaniem placówek oświaty jest:

„14. utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach”;

3) art. 68 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2021 r. – Prawo oświatowe, dyrektor:

„6) wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę”

Wśród działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa i zdrowia uczniów i pracujących podejmowanych przez pracodawcę - dyrektora, działaniem podstawowym jest dokonanie przez niego oceny ryzyka zawodowego oraz stosowanie niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających to ryzyko (art. 226 pkt1 kp).

Zgodnie z powyższymi przepisami dyrektor szkoły dokonując oceny ryzyka zawodowego, ma obowiązek uwzględnić wszystkie czynniki występujące w środowisku nauki i pracy oraz związane z ich realizacją. W związku z epidemią COVID-19 poza występującymi dotychczas zagrożeniami, pojawiło się nowe zagrożenie powodowane przez koronawirusa SARS-CoV-2.

Niezależnie od wyżej wymienionych działań, w zakresie technicznego bezpieczeństwa nauki i pracy, środków ochrony zbiorowej i indywidualnej, pracodawca podejmować powinien działania natury organizacyjnej, do których zaliczyć można:

- 1) profilaktyczną opiekę lekarską,
- 2) szkolenia w zakresie bhp,
- 3) instrukcje, procedury, wskazówki i zalecenia dotyczące bhp,
- 4) informowanie o ryzyku zawodowym, jakie wiąże się z wykonywaną pracą oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniem,
- 5) promowanie akcji szczepień jako skutecznego środka ochrony przed zakażeniem.

1. Zagrożenia biologiczne

Zgodnie z dyrektywą Komisji Europejskiej 2020/739 z dnia 3 czerwca 2020 r., wirus **SARS-CoV-2** został sklasyfikowany jako czynnik biologiczny **3** grupy zagrożeń.

Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych

Szkodliwe czynniki biologiczne klasyfikuje się do 4 grup:

- **Grupa 1 zagrożenia** – czynniki, przez które wywołanie chorób u ludzi jest mało prawdopodobne.
- **Grupa 2 zagrożenia** – czynniki, które mogą wywołać choroby u ludzi i mogą być niebezpieczne dla pracowników, ale ich rozprzestrzenianie w populacji ludzkiej jest mało prawdopodobne; zazwyczaj istnieją skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.
- **Grupa 3 zagrożenia** – czynniki, które mogą wywołać u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a ich rozprzestrzenianie w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne; zazwyczaj istnieją skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.
- **Grupa 4 zagrożenia** – czynniki, które wywołują u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a ich rozprzestrzenianie w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne; zazwyczaj nie istnieją skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.

Sposoby ochrony:

- 1) zachowanie dystansu społecznego, niepodawanie dłoni na powitanie,
- 2) mycie i dezynfekcja rąk,
- 3) utrzymanie czystości w szkole, dezynfekcja pomieszczeń, powierzchni,
- 4) instrukcje bezpiecznego postępowania, procedury, regulaminy,
- 5) szkolenia bhp,
- 6) badania profilaktyczne,
- 7) szczepienia,
- 8) stosowanie środków ochrony indywidualnej lub zbiorowej.

2. Zagrożenie psychospołeczne

W związku z dużym prawdopodobieństwem zmiany warunków nauki w okresie zagrożenia epidemicznego – nauka hybrydowa, zdalna, każdy uczeń i pracownik narażony jest oprócz zagrożenia epidemicznego na zagrożenie psychospołeczne, które również stanowi ryzyko zawodowe, które wymaga dokonania oceny.

Zagrożenie psychospołeczne to stan wywołany postrzeganiem przez ucznia i pracownika zjawisk w środowisku szkolnym, które on sam ocenia jako niekorzystne i niebezpieczne. Każde negatywne spostrzeżenie (odczucie) dotyczące środowiska nauki i pracy współuczestnicy procesu edukacji traktują jako zagrożenie.

Sposobów ograniczania zagrożeń psychospołecznych jest wiele. Istotną rolę odgrywają działania organizacyjne:

- 1) projektowanie organizacji zajęć, przerw międzylekcyjnych, godzin rozpoczynania zajęć, terminów spożywania posiłków stosując zasadę obniżania możliwości bezpośrednich kontaktów i liczebności osób w budynku szkolnym;
- 2) informowanie o celu wprowadzanych zmian;
- 3) udostępnianie różnymi kanałami informacji bieżących informacji oraz procedur, regulaminów;
- 4) prowadzenie nadzoru nad uczniami przestrzegania procedur bezpieczeństwa oraz nadzoru pedagogicznego w obszarze przestrzegania przez nauczycieli i pracowników wdrożonych zasad postępowania i obowiązujących ich procedur postępowania.

Ważne są też działania w celu zwiększenia odporności uczniów i pracowników na stres:

- 1) informowanie pracowników o psychospołecznym ryzyku zawodowym;
- 2) organizowanie warsztatów mających na celu nabycie umiejętności radzenia sobie ze stresem;
- 3) indywidualna pomoc psychologiczna.

Szacowania ryzyka związanego z zagrożeniem Covid-19 (skala 0-10 pkt) (patrz: Załącznik 2)

Możliwe reakcje na ryzyko:

T – tolerowanie;

P – przeniesienie; **te reakcje nie będą miały miejsca**

A – akceptacja;

D – działanie; np. nauka z systemie hybrydowym, wprowadzenie zmianowości w szkole

W – wycofanie np. nauka zdalna

Po określeniu wartości ryzyka i prawdopodobieństwa jego wystąpienia obliczono tzw. istotność ryzyka, mnożąc dwie wartości. Dla obliczonego iloczynu oszacowano poziom ryzyka wg poniższego uszeregowania:

Istotność ryzyka:

- 1) niska o wartości 10 i mniejszej;
- 2) średnia o wartości powyżej 10 i mniejszej lub równej 50;
- 3) wysoka – o wartości powyżej 50.

ROZDZIAŁ XI

EWALUACJA PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO

W ustaleniu czy realizowany Program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy kontrolować zarówno przebieg procesu, jak i osiągnięte wyniki. Proces powinien być kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystywane do modyfikacji samego Programu (jeżeli wystąpi taka potrzeba). [Ewaluację Programu należy przeprowadzić po I i II półroczu.](#)

Proponowane narzędzia badawcze:

- a. Wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami.
- b. Kwestionariusz/ ankieta skierowana do wychowawców,
- c. Kwestionariusz/ ankieta dla uczniów,
- d. Kwestionariusz/ ankieta dla rodziców i nauczycieli,
- e. Analiza trudności wychowawczych, problemów szkolno – środowiskowych i profilaktycznych przeprowadzona przez Pedagogą i Psychologą szkolnego, na podstawie danych zebranych od nauczycieli, wychowawców klas, rodziców i uczniów;
- f. Dokumentacja szkolna;
- g. Obserwacje;

Za realizację Programu wychowawczo - profilaktycznego szkoły odpowiedzialni są wszyscy pracownicy Szkoły. Dyrektor Szkoły czuwa nad prawidłowością jego realizacji. [Za realizację poszczególnych zakresów odpowiedzialni są nauczyciele zadeklarowani, bądź zaproponowani przez Dyrektora Szkoły. TO ZDANIE MOŻNA WYRZUCIĆ](#)

Program wychowawczo - profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 1 w Tarnowie Podgórnym może być modyfikowany w trakcie realizacji.

Program wychowawczo - profilaktyczny opracował zespół nauczycieli w składzie:

Anna Dziecioł, Hanna Grzegorzewska – Markiewicz, Karolina Markiewicz, Dorota Anna Pietrzak, Agnieszka Teska- Kulczyńska.